

Domobranska proslava v Rovtah

Sedemdeset let po nastanku se je končno zgodilo. Sicer ne na bežigraskem stadionu, ki zaradi zaraščeno-
sti za tak dogodek ni več primeren, ampak v samem središču domobranstva, v Polhograjskih dolomitih (spomnimo se proslave v Šentjoštu pri Horjulu, na kateri se časti ustanovitev lokalne vaške straže), točneje v Rovtah.

Proslava ob ustanovitvi slovenskega domobranstva je prelomna iz več razlogov. Najprej je treba izpostaviti, da gre za proslavo, na kateri se časti vzpostavitev pomožnih enot nemškega nacističnega vojnega stroja, kar v sodobnem evropskem prostoru zagotovo ni običajna praksa. Težko si je namreč predstavljati, da bi si recimo v Franciji, ki se je kot Slovenija med vojno odločno postavila na stran antifašistične koalicije, po sedemdesetih letih kdor drznil organizirati proslavo, na kateri bi se poveljevala režim v Vichyju ali katerakoli francoska kolaboracionistična enota. Ravno nasprotno. Zavedanje o pomenu izbire strani in razsežnosti konflikta med drugo svetovno vojno je tam tako močno, da se marsikatera ulica in trg v državi še vedno imenuje po bitki in zmagi zavezniških sil (Rdeče armade) v Stalingradu, v posameznih krajih, kot je recimo Moulins v odročni pokrajini Auvergne (kjer, mimogrede, leži tudi Vichy), pa

so postavljeni spomeniki, ki komemorirajo ne zgolj trpljenje in boj francoskega ljudstva, temveč vseh narodov, ki so se s krvjo jasno podpisali v boju proti nacistično-fašističnemu zlu, ki so ga utelešale sile osi.

Vsekakor si Slovenija s to komemoracijo ne dela usluge na mednarodnem prizorišču, ki ga še vedno obvladujejo zmagovalke druge svetovne vojne. Morda se udeleženci srečanja in glavni govorec tega ne zavedajo (o čemer močno dvomim), a proslavljanje in poveljevanje domobranskih enot je poveljevanje enot, ki so se borile proti vsem zavezniškim silam, vključno z demokratično republiko ZDA, ustavno monarhijo Veliko Britanijo in republiko Francijo. Jasno je torej treba izpostaviti, da se hočeš nočeš niso borili le proti "boljševizmu" Sovjetske zveze in "komunističnemu terorju" slovenskih komunistov, ampak proti vsem zavezniškim silam, tudi tistim bolj demokratičnim.

Na to kaže domobranska prisega tretjemu rajhu z dne 20. aprila 1944, ki se je glasila: "Prisegam pri Vsemogočnem Bogu, da bom zvest, hraber in svojim nadrejenim pokoren, da bom v skupnem boju z nemško oboroženo silo, stoječo pod poveljstvom vodje velike Nemčije, SS-četami in policijo, proti banditom in komunizmu kakor tudi njegovim zaveznikom svoje dolžnosti vestno izpolnjeval za svojo slovensko domovino kot del svobodne Evrope. Za ta boj sem pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Tako mi Bog pomagaj!" Se pravi, da so domobranske enote zavestno (za ta boj sem

pripravljen žrtvovati življenje) izbrale stran, na kateri se bodo borile (skupni boj z nemško oboroženo silo, SS-četami in policijo) in proti komu bo ta boj potekal (proti banditom in komunizmu kakor tudi njegovim zaveznikom). Tu nikjer ni govora o demokraciji ali boju zoper vse totalitarizme, kdo je mišljen kot vodja velike Nemčije, pa mislim, da mi tudi ni treba posebej omenjati.

Vse to nas pripelje do naslednje točke, ki jo velja izpostaviti in ki je na neki način najbolj grozljiva, to pa je potvarjanje oziroma varljivo umeščanje domobranstva pod plašč demokratizma. Eno je, če prisežeš Hitlerju in imaš doma morda njegovo sliko ali krožnike z vgraviranim kljukastim križem, drugo pa, če prisežeš Hitlerju in potem trdiš, da se boriš proti nacizmu in fašizmu, da prisežeš vojski nacistične Nemčije, se boriš proti lastnemu upornemu ljudstvu in zagovarjaš tezo, da se boriš zgolj proti komunizmu, da ustanoviš enote z izjemno "demokratičnimi" imeni, kot sta Legija smrti ali Črna roka, in potem verjameš, da se boriš za demokracijo. Samo zato, ker se tako bolje sliši! To ni zgolj neprimereno, to je naravnost žaljivo in obojanja vredno. Žaljivo za vse, ki so bili poslani v nemška in italijanska taborišča smrti, za vse, ki so bili izseljeni in pregnani, katerih domovi so bili požgani in svojci zaklani, za vse, ki so zapustili udobje domov in kasarn in odšli v mrzle in negostoljubne gozdove, za vse domoljube, ubite, umrle in živeče.

Nemški in drugi okupatorji si v Slovenijo niso prišli ogledovat naravnih

lepot, ampak so si jo prišli prisvojiti in pripojiti lastnim državam. Pri tem so jim pomagali tudi z gorečim antikomunizmom zaslepljeni domačini, ki so v njihovem imenu nad lastnim narodom zagrešili strahovita grozodejstva. Prav zaradi tega nas lahko ta proslava navdaja z grozo in se je treba od nje jasno distancirati in jo obsoditi. Sodobna evropska družba namreč temelji na vrednotah antifašistične koalicije. Mar ne?

Jernej Gregorač, Ljubljana